

عنوان طرح پژوهشی: بررسی و شناسایی راهکارهای توانمندسازی مهارتی در حوزه گردشگری، مطالعه موردی: استان زنجان

سال اجرا: ۱۳۹۹

مجری طرح: جمشید عینالی

چکیده:

آموزش عالی گردشگری، در پاسخ به رشد صنعت گردشگری و تقاضای نیروی کار در طی ۴۱ سال گذشته توسعه سریعی را تجربه نموده است. ایران از موهبت های خدادادی بسیاری برخوردار می باشد و باید از گردشگری به شکل مطلوب تری استفاده نمود. آموزش گردشگری با توجه به جوان بودن این رشته، با مشکلات زیادی در زمینه ماهیت و محتوای برنامه درسی و همین طور پاسخگویی به نیازهای صنعت مواجه است.

این تحقیق آشکار نمود که تفاوت قابل توجهی میان دیدگاه شاغلان بخش صنعت و اساتید دانشگاهی در زمینه ارزش مدارک گردشگری وجود دارد. صنعت گردشگری معتقد است که برنامه درسی فعلی گردشگری ارتباط چندانی با زمینه کاری فارغ التحصیلان گردشگری ندارد. و اینکه صنعت گردشگری در مورد ماهیت بسیاری از واحدهای درسی برنامه گردشگری اطلاع چندانی ندارد. به طور خلاصه می توان گفت که صنعت گردشگری ایران نسبت به مزیت های استخدام فارغ التحصیلان گردشگری آگاه نیست. واضح است که باید برنامه درسی موثرتر و جذاب تری برای پوشش نیازهای صنعت گردشگری ارائه شود. مشکلات پیش روی دانشگاه ها نشان میدهد که آنها باید آموزش صنعت محوری را جایگزین برنامه فعلی خود کنند.

اول اینکه، در دنیای امروز ماموریت دانشگاه ها آموزش به منظور توسعه سرمایه انسانی در اقتصاد جدید است. یکی از اهداف مشخص آموزش عالی، پرورش فارغ التحصیلان با مهارت بالا است که منجر به موفقیت جامعه و افزایش سرمایه اجتماعی می شود. کارکرد آموزش در تفکر فعلی، در حقیقت پرورش افراد برای کار کردن می باشد. اگر آموزش نتواند افراد را برای کار آماده نماید، پس دلیلی برای حمایت دولت از دانشگاه ها و انتخاب دانشجویان وجود ندارد. دانشگاه انتظار دارد که فارغ التحصیلان، دانش حرفه ای و مهارت های فنی را به همراه نگرش های حرفه ای مناسب در طی تحصیل خود به دست آورده باشند. مکتب دانش برای دانش، تنها در یک جامعه ایده آل می تواند محقق شود و در جامعه کنونی آموزش عالی باید مرتبط با نیازهای کارفرمایان باشد.

دوم اینکه این تحقیق نشان داد که تفاوت معناداری میان دیدگاه های شاغلان صنعت و اساتید دانشگاه در زمینه ارزش نسبی مهارت های مورد نیاز برای کار در بخش صنعت وجود دارد. اگرچه، شاغلان بخش صنعت ودانشگاهیان دیدگاه مشترکی را درباره برخی مهارت های اساسی همچون برقراری ارتباط شفاهی و کتبی داشتند، در دیگر مهارت ها همچون اعتمادبه نفس، تفکر انتقادی و داشتن دانش صنعت دیدگاه کاملا متفاوتی را داشتند. از نظر اساتید گردشگری، مهارت های استراتژیک ارزش بالاتری داشتند در صورتی که شاغلان گردشگری مهارت های کاربردی را مهم تر می شمردند. ارتباط قوی تری میان نظریه و عمل در برنامه درسی به منظور بهبود قابلیت استخدامی فارغ التحصیلان نیاز می باشد.

سوم اینکه این تحقیق نشان می دهد که تفاوت معناداری میان دیدگاه های شاغلان صنعت و اساتید دانشگاهی گردشگری در زمینه ارزش نسبی واحدهای درسی ارائه شده وجود دارد. اگرچه دیدگاه مشترکی در باره برخی موضوعات همچون زبان انگلیسی و کارآموزی وجود دارد، شکاف بزرگی میان اساتید و شاغلان بخش صنعت درباره ارزش گذاری آنان از اهمیت موضوعاتی همچون

برنامه ریزی توسعه گردشگری، شناخت صنعت گردشگری و روش تحقیق وجود دارد. تمرکز اساتید بر روی موضوعاتی وری موضوعات کاربردی می باشد، اما صنعت گردشگری بر روی موضوعات کاربردی کوتاه مدت تمرکز دارد. ارتباط بهتری میان اساتید گردشگری و شاغلان بخش صنعت برای ایجاد تعادل میان جنبه های دانش محور و حرفه محور باید به وجود آید.

هدف اساسی پژوهش حاضر، شناسایی نیازهای آموزشی مهارتی کارشناسان، کارجویان و صنوف در حوزه گردشگری و همچنین ارائه راهبردهای توانمندسازی فعالان حوزه گردشگری می باشد. با توجه به این که این پژوهش در دو مرحله و با استفاده از روشهای کیفی و کمی انجام شده است، دارای دو جامعه آماری است؛ جامعه آماری مرحله نخست پژوهش شامل مدارک و مستندات مرتبط با آمار گردشگری و کارشناسان اداری و مسئولان و نخبگان مرتبط تقسیم نمود که شامل کارشناسان سازمانها، نهادها و مؤسسات دولتی، عمومی و خصوصی فعال در عرصه گردشگری طبقه بندی کرد. در این پژوهش از سه پرسشنامه به تفکیک (صنوف، کارشناسان و گردشگران) جهت سنجش نیازها استفاده شد. که روایی و پایایی ابزار مورد تایید قرار گرفت.

برای تجزیه و تحلیل آماری از روشهای آمار توصیفی (جدول توزیع فراوانی، نمودار، میانگین، انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (کای اسکوتر) استفاده شده است. یافته ها نشان داد که صنوف در حرفه هایی مثل فروشنده سوغ ات محلی، سازنده صنایع دستی، نانوای نان محلی، سوپرمارکت و میوه فروشی در سطح بالا نیاز به آموزش دارند. نتایج حاصل از تحلیل داده ها همچنین به ما نشان داد که کارشناسان در زمینه اکثر حرفه های (مدیریت هتلداری، دوره پذیرشگری هتل، راهنمایان طبیعت گردی، دوره مدیریت تخصصی واحدهای اقامتی، دوره مدیریت فنی دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری، دوره راهنمایان ایرانگردی و جهانگردی) نیاز به آموزش دارند.